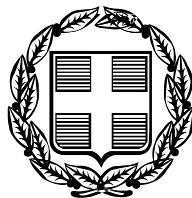

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ **Αρ. Φύλλου 335**

13 Μαρτίου 2007

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Επεξεργασία και εκ νέου διάθεση στην κυκλοφορία τραπεζογραμματίων ευρώ.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Πράξη Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής
υπ' αριθμ. 62/20.2007)

Αφού έλαβε υπόψη:

α) τα άρθρα 2, 35Α και 55Β του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος,

β) το άρθρο 6 του Κανονισμού (ΕΚ) υπ' αριθμ. 1338/2001 του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2001 σχετικά με τον καθορισμό των αναγκαίων μέτρων για την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία (ΕΕ αριθμ. L 181 της 4.7.2001 σ.6), και την ΠΔ/ΤΕ 2484/27.12.2001 σχετικά με την επιβολή κυρώσεων σε πιστωτικά ιδρύματα και ανταλλακτήρια συναλλάγματος για μη παρακράτηση πλαστών ή παραχαραγμένων τραπεζογραμματίων και κερμάτων ή κίβδηλων κερμάτων ευρώ (ΦΕΚΑ304, 31.12.2001),

γ) την ΠΔ/ΤΕ 2577/2006 σχετικά με το πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργάνωσης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και σχετικές αρμοδιότητες των διοικητικών τους οργάνων (ΦΕΚ Α 59/20.3.2006),

δ) την από 16.12.2004 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για την ανακύκλωση τραπεζογραμματίων ευρώ: «Πλαίσιο για τον εντοπισμό πλαστών τραπεζογραμματίων και τη διαλογή κατάλληλων προς κυκλοφορία τραπεζογραμματίων από πιστωτικά ιδρύματα και λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά» (στο εξής «Πλαίσιο»), και την από 21.12.2006 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με την «παράταση της μεταβατικής περιόδου που προβλέπεται στο Πλαίσιο της ΕΚΤ για την ανακύκλωση τραπεζογραμματίων για έξι χώρες της ζώνης του ευρώ»,

ε) τη σκοπιμότητα καθορισμού ενιαίων διαδικασιών σχετικά με την επεξεργασία και εκ νέου διάθεση στην κυκλοφορία τραπεζογραμματίων ευρώ (στο εξής «ανακύκλωση τραπεζογραμματίων ευρώ»),

στ) τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας περί παραχάραξης, κιβδηλείας κ.λπ., αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Πιστωτικά ιδρύματα και λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά (στο εξής «λοιποί φορείς»), οφείλουν να επεξεργάζονται και να θέτουν εκ νέου σε κυκλοφορία (ανακυκλώνουν) τραπεζογραμμάτια ευρώ σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (στο εξής «ΕΚΤ») στο Πλαίσιο, το οποίο επισυνάπτεται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Πράξης. Όσα πιστωτικά ιδρύματα και λοιποί φορείς αποφασίσουν να μην ανακυκλώνουν τραπεζογραμμάτια, θα συνεχίσουν να καλύπτουν τις ανάγκες τους σε τραπεζογραμμάτια ευρώ μέσω του δικτύου της Τράπεζας της Ελλάδος.

2. Οι υποχρεώσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών φορέων σχετικά με την ανακύκλωση των τραπεζογραμματίων ευρώ θα εξειδικευθούν με μία ή περισσότερες Εγκυκλίους οι οποίες θα εκδοθούν από την Τράπεζα της Ελλάδος.

3. Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι λοιποί φορείς οφείλουν να ανακοινώνουν αμέσως στην Τράπεζα της Ελλάδος την έναρξη δραστηριοποίησης τους στην ανακύκλωση των τραπεζογραμματίων ευρώ. Επίσης οφείλουν να παρέχουν έγκαιρα και κατά τακτά χρονικά διαστήματα στην Τράπεζα της Ελλάδος την εκάστοτε αιτούμενη πληροφόρηση και τα απαραίτητα στοιχεία σχετικά με την ανακύκλωση των μετρητών, ώστε να διευκολύνεται ο έλεγχος και η παρακολούθηση της συμμόρφωσης τους με τους όρους του Πλαισίου. Επίσης οφείλουν να διευκολύνουν τους σχετικούς τακτικούς ελέγχους που θα διενεργούνται από στελέχη της Τράπεζας της Ελλάδος .

4. Σε περίπτωση ανάθεσης από τα πιστωτικά ιδρύματα του συνόλου ή μέρους των υπηρεσιών ανακύκλωσης τραπεζογραμματίων ευρώ σε τρίτους, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να ενημερώνουν σχετικά τη Διεύθυνση Ταμείων της Τράπεζας της Ελλάδος και να παρέχουν την εκάστοτε αιτούμενη πληροφόρηση σύμφωνα με την παράγραφο 3 της παρούσας Πράξης. Επίσης, κατά τη διαδικασία ανάθεσης των υπηρεσιών ανακύκλωσης σε τρίτους, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να τηρούν τις διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 2577/2006 (και ιδίως το παράρτημα Ι αυτής) και, σε περίπτωση παράβασης, υπόκεινται στις σχετικές κυρώσεις.

Ειδικότερα, στη σύμβαση μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων και των τρίτων, θα πρέπει να περιλαμβάνεται ρητά η υποχρέωση των τρίτων να εκτελούν τις υπηρεσίες ανακύκλωσης με βάση το Πλαίσιο καθώς και η υποχρέωση των τρίτων να διευκολύνουν τους σχετικούς τακτικούς ελέγχους που θα διενεργούνται από στελέχη της Τράπεζας της Ελλάδος.

5. Σε περίπτωση παράβασης εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών φορέων των υποχρεώσεων που προβλέπονται σε οποιαδήποτε από τις προαναφερόμενες διατάξεις της παρούσας Πράξης επιβάλλεται πρόστιμο υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου από 10.000 μέχρι και 200.000 ευρώ, και σε περίπτωση υποτροπής μέχρι 300.000 ευρώ κλιμακούμενο στη βάση των πορισμάτων των ελέγχων που θα διενεργούνται από τα αρμόδια όργανα της παραγράφου 8. Οι παραπάνω κυρώσεις επιβάλλονται με Πράξη του Διοικητή ή εξουσιοδοτημένων από αυτόν οργάνων.

6. Η παρούσα Πράξη τίθεται σε ισχύ από τη δημοσίευση της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με την επιφύλαξη μεταβατικής περιόδου που παρέχεται στα πιστωτικά ιδρύματα και στους λοιπούς φορείς για την προσαρμογή των διαδικασιών και των υφιστάμενων εν λειτουργία μηχανημάτων τους σύμφωνα με

τους όρους της παρούσας Πράξης, η οποία θα λήξει το αργότερο στο τέλος του 2010. Από την ημερομηνία αυτή και εφεξής όλα τα πιστωτικά ιδρύματα και λοιποί φορείς υποχρεούνται στην εφαρμογή της παρούσας Πράξης για την ανακύκλωση μετρητών. Σημειώνεται ότι ο χρόνος έναρξης εφαρμογής των όρων της παρούσας Πράξης από το εκάστοτε πιστωτικό ίδρυμα ή φορέα που κατ' επάγγελμα χειρίζεται μετρητά θα εξειδικεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος σε συνεργασία με το εκάστοτε πιστωτικό ίδρυμα ή φορέα.

7. Κατά την μεταβατική περίοδο και μέχρι την ολοκλήρωση της εφαρμογής των κανόνων του Πλαισίου, εξακολουθεί να ισχύει για τα πιστωτικά ιδρύματα η Εγκύκλιος Διοίκησης της Διεύθυνσης Ταμείων 7/25.7.2003 σχετικά με τον εφοδιασμό των Αυτόματων Ταμειολογιστικών Μηχανών (ΑΤΜς) με τραπεζογραμμάτια ευρώ. Μετά το τέλος της μεταβατικής περιόδου, η ως άνω Εγκύκλιος Διοίκησης καταργείται.

8. Προς εφαρμογή των ανωτέρω εξουσιοδοτούνται:

α) η Διεύθυνση Ταμείων της Τράπεζας της Ελλάδος για τον καθορισμό και τη συλλογή των απαιτούμενων πληροφοριακών στοιχείων από τα πιστωτικά ιδρύματα και τους λοιπούς φορείς, για τη διενέργεια και παρακολούθηση των ελέγχων καταλληλότητας των μηχανών επεξεργασίας σύμφωνα με τις διατάξεις του Πλαισίου, για την παροχή διευκρινίσεων κατά την εφαρμογή της παρούσας Πράξης καθώς και για την έκδοση της ή των Εγκυκλίων που προβλέπονται στην παράγραφο 2 της παρούσας Πράξης,

β) η Διεύθυνση Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος της Τράπεζας της Ελλάδος για τον έλεγχο της τήρησης, εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών φορέων, των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα Πράξη και την ή τις σχετικές Εγκυκλίους της Τράπεζας της Ελλάδος. Τα ελεγκτικά όργανα της Διεύθυνσης Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος θα συνεπικουρούνται από εξειδικευμένα στελέχη της Διεύθυνσης Ταμείων ή των αντίστοιχων ταμειακών υπηρεσιών των Υποκαταστημάτων της Τράπεζας της Ελλάδος.

Από τις διατάξεις της παρούσας Πράξης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Η Πράξη αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 20 Φεβρουαρίου 2007

Ο Πρόεδρος

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Χ. ΓΚΑΡΓΚΑΝΑΣ

Τα Μέλη

Π. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΠΑΛΑΙΟΚΡΑΣΣΑΣ,
Γ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ, ΑΝΤ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΣ,
Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

16 Δεκεμβρίου 2004

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΥΡΩ:
ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟ ΠΛΑΣΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΛΟΓΗ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΠΡΟΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ
ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΑΠΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΑΙ
ΛΟΙΠΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΤ' ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΧΕΙΡΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕΤΡΗΤΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Το σκεπτικό που οδήγησε στη δημιουργία κοινού πλαισίου για την ανακύκλωση τραπεζογραμματίων

Σύμφωνα με το άρθρο 106 παράγραφος 1 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και το άρθρο 16 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, το Ευρωσύστημα έχει τη νόμιμη εντολή να εκδίδει τραπεζογραμμάτια ευρώ. Προκειμένου να εκτελείται η εν λόγω εντολή πρέπει πρωτίστως να διασφαλίζεται η ακεραιότητα και η καλή κατάσταση των τραπεζογραμματίων ευρώ σε κυκλοφορία και, κατ' επέκταση, η εμπιστοσύνη του κοινού σε αυτά. Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, η κατάσταση (ποιότητα) των τραπεζογραμματίων ευρώ σε κυκλοφορία πρέπει να διατηρείται σε ικανοποιητικό επίπεδο, ώστε να διασφαλίζεται ότι τα τραπεζογραμμάτια γίνονται αποδεκτά ως μέσο πληρωμής από το ευρύ κοινό και μπορούν να χρησιμοποιούνται εύκολα σε μηχανήματα που δέχονται τραπεζογραμμάτια. Επιπλέον, μόνο τα τραπεζογραμμάτια που βρίσκονται σε καλή κατάσταση μπορούν να ελέγχονται εύκολα και αξιόπιστα ως προς τη γνησιότητα τους. Καθώς τα τραπεζογραμμάτια αναπόφευκτα φθείρονται κατά την κυκλοφορία τους, όσα είναι φθαρμένα ή παρουσιάζουν ατέλειες πρέπει να αποσύρονται γρήγορα από την κυκλοφορία και να αντικαθίστανται με νέα ή κατάλληλα προς κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια. Επιπλέον, η διαφύλαξη της ακεραιότητας των τραπεζογραμματίων ευρώ ως μέσου πληρωμής σημαίνει ότι τα πλαστά τραπεζογραμμάτια ευρώ πρέπει να αναγνωρίζονται γρήγορα και να παραδίδονται αμέσως στις αρμόδιες εθνικές αρχές, ώστε τα όργανα επιβολής του νόμου να διευκολύνονται στις έρευνές τους.

Προκειμένου να διασφαλίσουν τον ομαλό εφοδιασμό με τραπεζογραμμάτια και την καλή ποιότητα των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία, ορισμένες εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) είχαν συμφωνήσει με τα πιστωτικά ιδρύματα ότι μόνο τα τραπεζογραμμάτια που έχουν ελεγχθεί από τις ΕθνΚΤ θα πρέπει να τίθενται σε κυκλοφορία από τα μηχανήματα αυτόματης ανάληψης μετρητών και τις αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (εφεξής και τα δύο μηχανήματα καλούνται «ΑΤΜ»[1]).

Η εν λόγω στρατηγική διασφάλιζε ότι τα πιστωτικά ιδρύματα δεν θα διέθεταν πλαστά τραπεζογραμμάτια στους πελάτες τους. Επιπλέον, εξασφάλιζε την επιστροφή, σε συνεχή βάση, τραπεζογραμματίων στις ΕθνΚΤ, παρέχοντας σε μεγάλο βαθμό τη δυνατότητα ελέγχου του επιπέδου ποιότητας των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία, λόγω της ικανοποιητικής συχνότητας επιστροφής των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων.

Το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1338/2001 του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2001 σχετικά με τον καθορισμό των αναγκαίων μέτρων για την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία υποχρεώνει τα πιστωτικά ιδρύματα καθώς και οποιοδήποτε άλλο φορέα μετέχει κατ' επάγγελμα στη διαλογή και διάθεση τραπεζογραμματίων [και κερμάτων] στο κοινό, συμπεριλαμβανομένων φορέων η δραστηριότητα των οποίων αφορά την ανταλλαγή τραπεζογραμματίων διαφορετικών νομισμάτων, όπως είναι τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος (εφεξής καλούνται από κοινού «πιστωτικά ιδρύματα και λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά»), να αποσύρουν από την κυκλοφορία όλα τα τραπεζογραμμάτια [και κέρματα] ευρώ τα οποία έχουν λάβει και για τα οποία γνωρίζουν ή έχουν επαρκείς λόγους να πιστεύουν ότι είναι πλαστά και να τα παραδίδουν αμελλητί στις αρμόδιες εθνικές αρχές. Επιπλέον, το άρθρο 6 ορίζει ότι τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίζουν ότι όσα πιστωτικά ιδρύματα και άλλοι φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά δεν εκπληρώνουν τις προαναφερόμενες υποχρεώσεις υπόκεινται σε αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις.

Στις 18 Απριλίου 2002, το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε τους Όρους Αναφοράς του Ευρωσυστήματος για τη χρήση μηχανημάτων ανακύκλωσης μετρητών και μηχανημάτων κατάθεσης. Στο έγγραφο αυτό περιέχονταν οδηγίες τόσο για τον εντοπισμό πλαστών τραπεζογραμματίων όσο και για τα ελάχιστα πρότυπα διαλογής τραπεζογραμματίων ευρώ. Μετά την εφαρμογή τους από τις συμμετέχουσες ΕθνΚΤ, τα πιστωτικά ιδρύματα σε χώρες όπου η ανακύκλωση τραπεζογραμματίων απαγορευόταν προηγουμένως διά νόμου ή βάσει συμφωνιών με τις ΕθνΚΤ απέκτησαν τη δυνατότητα -πέραν των τραπεζογραμματίων που προμηθεύονται από τις ΕθνΚΤ- να διαθέ-

---

1 Ο όρος «αυτόματη ταμειολογιστική μηχανή» πρέπει να καλύπτει σε αυτό το πλαίσιο κάθε είδους μηχάνημα αυτοεξυπηρέτησης (που χειρίζονται, δηλαδή, οι ίδιοι οι πελάτες) το οποίο θέτει σε κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια, ανεξάρτητα από τις λοιπές υπηρεσίες που παρέχει (π.χ. ηλεκτρονικά τραπεζικά εμβάσματα, εκτύπωση βεβαιώσεων υπολοίπου/κινήσεων λογαριασμού, κ.λπ.), εκτός των μηχανημάτων ανακύκλωσης μετρητών.

τουν στους πελάτες τους τραπεζογραμμάτια τα οποία έχουν ελεγχθεί από τα ίδια με μηχανήματα που καλύπτονται από τους εν λόγω όρους.

Μετά την έγκριση των Όρων Αναφοράς, ορισμένες ΕθνΚΤ έλαβαν μέτρα σε συνεργασία με τον τραπεζικό τομέα και την οικεία κυβέρνηση, προκειμένου να διευρύνουν το πεδίο εφαρμογής των εν λόγω όρων. Δημιουργήθηκαν πλαίσια που προβλέπουν την εκ νέου κυκλοφορία των τραπεζογραμματίων ευρώ που ανακυκλώνονται από πιστωτικά ιδρύματα και λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά, υπό τον όρο ότι τα τραπεζογραμμάτια ελέγχονται δεόντως ως προς τη γνησιότητα τους και την καταλληλότητα τους για κυκλοφορία από μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων, τα οποία με τη σειρά τους έχουν ελεγχθεί επιτυχώς από τις ΕθνΚΤ σύμφωνα με τις κοινές διαδικασίες ελέγχου του Ευρωσυστήματος. Ως αποτέλεσμα των διαφορετικών εθνικών πρακτικών όσον αφορά το ρόλο των πιστωτικών ιδρυμάτων στον κύκλο ζωής των μετρητών και της ανομοιόμορφης εφαρμογής των Όρων Αναφοράς σε εθνικό επίπεδο, τα ακόλουθα τρία σχήματα υφίστανται σήμερα στη ζώνη του ευρώ:

1. τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να παρέχουν στους πελάτες τους μόνο τραπεζογραμμάτια που λαμβάνουν από την αντίστοιχη ΕθνΚΤ. Η ανακύκλωση τραπεζογραμματίων επιτρέπεται μόνο από μηχανήματα ανακύκλωσης μετρητών που έχουν ελεγχθεί από το Ευρωσύστημα·

2. τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να παρέχουν στους πελάτες τους μόνο τραπεζογραμμάτια που λαμβάνουν από την αντίστοιχη ΕθνΚΤ[2]. Η ανακύκλωση τραπεζογραμματίων επιτρέπεται μόνον εφόσον τα τραπεζογραμμάτια έχουν ελεγχθεί για τη γνησιότητα τους και την καταλληλότητα τους προς κυκλοφορία από μηχανήματα ανακύκλωσης μετρητών ή άλλα μηχανήματα που έχουν ελεγχθεί επιτυχώς από το Ευρωσύστημα·

3. τα πιστωτικά ιδρύματα δεν δεσμεύονται από τους κανονισμούς της οικείας ΕθνΚΤ όσον αφορά την ανακύκλωση τραπεζογραμματίων, αναμένεται όμως ότι θα συνεργάζονται με την ΕθνΚΤ και θα ακολουθούν τις οδηγίες της.

Η δυνατότητα ανακύκλωσης τραπεζογραμματίων ευρώ επιτρέπει στα πιστωτικά ιδρύματα και τους λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά να διαδραματίζουν το ρόλο τους στον εφοδιασμό με ευρώ πιο αποτελεσματικά και αποδοτικά από άποψη κόστους. Προς αποφυγή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού και προκειμένου να καθιερωθούν εναρμονισμένα πρότυπα σχετικά με την ανακύκλωση τραπεζογραμματίων στη ζώνη του ευρώ, το Ευρωσύστημα συμφώνησε σε ένα γενικό πλαίσιο το οποίο θα εφαρμοστεί σε όλη τη ζώνη του ευρώ. Το πλαίσιο καλύπτει πιστωτικά ιδρύματα και λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά και ορίζει σαφείς προϋποθέσεις όσον αφορά την ανακύκλωση τραπεζογραμματίων και, ιδίως, κοινούς κανόνες για τον εντοπισμό πλαστών τραπεζογραμματίων, καθώς και ελάχιστα πρότυπα για τους ελέγχους καταλληλότητας των τραπεζογραμματίων ευρώ.

1.2 Στόχοι του παρόντος πλαισίου

Οι βασικοί στόχοι του παρόντος πλαισίου είναι οι ακόλουθοι: πρώτον, να συνδράμει τα πιστωτικά ιδρύματα και τους λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά, προκειμένου να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1338/2001 του Συμβουλίου-δεύτερον, να εφαρμόσει με αποτελεσματικό τρόπο κοινή πολιτική σχετικά με την ανακύκλωση τραπεζογραμματίων από πιστωτικά ιδρύματα και λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά προς αποφυγή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού στη ζώνη του ευρώ, και να συμβάλει στη δημιουργία ενιαίου χώρου μετρητών σε ευρώ-τρίτον, να συστήσει στα πιστωτικά ιδρύματα και τους λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά την τήρηση κανόνων δέουσας επιμέλειας σχετικά με το χειρισμό τραπεζογραμματίων ευρώ, προκειμένου να συμβάλλουν στη διατήρηση της ποιότητας και της γνησιότητας των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα πιστωτικά ιδρύματα και οι λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά δεν αποζημιώνονται για έξοδα που τυχόν προκύπτουν σε σχέση με την εφαρμογή του παρόντος πλαισίου ή στην περίπτωση που η ΕΚΤ ή οι ΕθνΚΤ απαιτήσουν τη θέσπιση άλλων μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητας των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία ή αποφασίσουν να θέσουν σε κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια ευρώ με τροποποιημένα ή νέα χαρακτηριστικά ασφαλείας. Επιπλέον, καθώς το Ευρωσύστημα έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα να εκδίδει τραπεζογραμμάτια ευρώ, μπορεί ανά πάσα στιγμή να τροποποιήσει ή να καταργήσει το παρόν πλαίσιο ή να λάβει άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει την ακεραιότητα και την καλή κατάσταση των τραπεζογραμματίων ευρώ σε κυκλοφορία.

2. ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΥΡΩ ΑΠΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΤ' ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΧΕΙΡΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕΤΡΗΤΑ

Το γενικό αυτό πλαίσιο ισχύει με την επιφύλαξη του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1338/2001 του Συμβουλίου και των εθνικών μέτρων που έλαβαν τα κράτη μέλη δυνάμει του εν λόγω κανονισμού, συμβάλλει όμως στην ομαλή εφαρμογή των μέτρων αυτών στο πεδίο αρμοδιότητας του Ευρωσυστήματος.

2.1 Γενικές προϋποθέσεις για την ανακύκλωση τραπεζογραμματίων

2.1.1 Ορισμός των μηχανημάτων επεξεργασίας τραπεζογραμματίων

Τα αναφερόμενα στο παρόν έγγραφο μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων που χρησιμοποιούν τα πιστωτικά ιδρύματα και οι λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά για τους σκοπούς της ανακύκλωσης εμπίπτουν σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:

1. Μηχανήματα που χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες, για παράδειγμα μηχανήματα ανακύκλωσης μετρητών και μηχανήματα κατάθεσης.

2. Μηχανήματα που χειρίζονται υπάλληλοι, τα οποία κατατάσσονται στις ακόλουθες ομάδες: (i) μηχανήματα που ελέγχουν ότι τα τραπεζογραμμάτια είναι γνήσια και κατάλληλα προς κυκλοφορία, δηλ. μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων/μηχανήματα διαλογής τραπεζογραμματίων, και (ii) μηχανήματα που ελέγχουν μόνο τη γνησιότητα των τραπεζογραμματίων, δηλ. μηχανήματα εξακρίβωσης της γνησιότητας τραπεζογραμματίων. Ανεξαρτήτως είδους, όλα τα εν λόγω μηχανήματα πρέπει να επιτρέπουν τη μαζική επεξεργασία τραπεζογραμματίων, να ταξινομούν κάθε τραπεζογραμμάτιο χωριστά είτε ως γνήσιο ή είτε ως ύποπτο (μη αποδεκτό τραπεζογραμμάτιο) χωρίς την παρέμβαση του χειριστή, καθώς και να διαλέγουν και να διαχωρίζουν τα ύποπτα (μη αποδεκτά) τραπεζογραμμάτια από εκείνα που έχουν ταξινομηθεί ως γνήσια τραπεζογραμμάτια ευρώ[3].

Μηχανήματα ή άλλος εξοπλισμός για την επεξεργασία μετρητών που θα κατασκευαστούν στο μέλλον και θα έχουν

2 Η παρούσα διάταξη δεν περιλαμβάνει συνήθως τις συναλλαγές μικρότερης αξίας σε μετρητά που πραγματοποιούνται στα ταμεία των τραπεζών.

3 Τα ακόλουθα μηχανικά μέσα που χειρίζονται τραπεζογραμμάτια δεν καλύπτονται στο παρόν έγγραφο: (1) μηχανήματα εξακρίβωσης της γνησιότητας των τραπεζογραμματίων που απαιτούν από το χρήστη να αποφασίσει αν το τραπεζογραμμάτιο είναι γνήσιο ή όχι· (2) μηχανήματα εξακρίβωσης της γνησιότητας των τραπεζογραμματίων τα οποία επεξεργάζονται μεμονωμένα τραπεζογραμμάτια ή δεσμίδες και ταξινομούν, χωρίς την παρέμβαση του χρήστη, τα τραπεζογραμμάτια ως γνήσια ή ύποπτα, δεν διαχωρίζουν όμως αυτομάτως τα ύποπτα τραπεζογραμμάτια από τα γνήσια· (3) βοηθητικές ταμειολογιστικές μηχανές τις οποίες χειρίζονται υπάλληλοι (αυτόματα συρτάρια ταμείου) και τις οποίες χρησιμοποιούν οι ταμίες των πιστωτικών ιδρυμάτων ως κιβώτια ασφαλείας στο χώρο του ταμείου τις ώρες λειτουργίας της τράπεζας.

τις ίδιες λειτουργίες με τους προαναφερόμενους τύπους μηχανημάτων και θα απευθύνονται στις ίδιες ομάδες χρηστών θα πρέπει να συμμορφώνονται με τα γενικά πρότυπα όπως ορίζονται κατωτέρω, προκειμένου να θεωρούνται κατάλληλα για την επεξεργασία τραπεζογραμματίων τα οποία μπορούν να τεθούν εκ νέου σε κυκλοφορία από ΑΤΜ ή άλλα μηχανήματα τα οποία χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες.

Οι παραπάνω τύποι μηχανημάτων πρέπει να έχουν τη δυνατότητα προσαρμογής των ρυθμίσεών τους, προκειμένου να διασφαλίζεται ο αξιόπιστος εντοπισμός νέων πλαστών τραπεζογραμματίων. Επιπλέον, οι σχετικοί τύπο ι μηχανημάτων πρέπει να μπορούν να προσαρμόζονται σε περισσότερο ή λιγότερο αυστηρά πρότυπα ελέγχου καταλληλότητας αντιστοίχως.

2.1.2 Αρχές

Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά διαθέτουν εκ νέου τραπεζογραμμάτια ευρώ σε πελάτες, μόνον εφόσον τα τραπεζογραμμάτια αυτά έχουν ελεγχθεί καταλλήλως και έχουν αποδειχθεί γνήσια και κατάλληλα προς κυκλοφορία σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζει η ΕΚΤ στο παρόν έγγραφο και με ενδεχόμενες συμπληρωματικές ρυθμίσεις που οι ΕθνΚΤ μπορεί να εγκρίνουν για την εφαρμογή του παρόντος πλαισίου. Οι εν λόγω εθνικές συμπληρωματικές ρυθμίσεις, οι οποίες δεν θα επηρεάζουν τους ίσους όρους ανταγωνισμού και θα είναι πλήρως συμβατές με τα πρότυπα του παρόντος πλαισίου, θα κοινοποιούνται στο Ευρωσύστημα ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά συμμορφώνονται επίσης με όλες τις υποχρεώσεις που ορίζονται σε κοινοτικές ή εθνικές νομοθετικές διατάξεις σχετικά με την παραχάραξη και την κιβδηλεία.

Οι έλεγχοι γνησιότητας και καταλληλότητας των προς ανακύκλωση τραπεζογραμματίων διενεργούνται είτε από μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων, τα οποία έχουν ελεγχθεί επιτυχώς από τις ΕθνΚΤ, είτε από εκπαιδευμένους υπαλλήλους.

Τα τραπεζογραμμάτια τίθενται εκ νέου σε κυκλοφορία μέσω ΑΤΜ ή άλλων μηχανημάτων που χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες, μόνον εφόσον έχει εξακριβωθεί ότι είναι γνήσια και κατάλληλα προς κυκλοφορία από μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων τα οποία έχουν ελεγχθεί επιτυχώς από κάποια ΕθνΚΤ.

Τα τραπεζογραμμάτια των οποίων η γνησιότητα έχει εξακριβωθεί από εκπαιδευμένους υπαλλήλους είτε χωρίς τη χρήση μηχανικών μέσων είτε με τη χρήση μηχανημάτων επεξεργασίας τα οποία δεν έχουν υποβληθεί σε έλεγχο επιτυχώς, δεν τίθενται εκ νέου σε κυκλοφορία μέσω ΑΤΜ ή άλλων μηχανημάτων που χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες. Αντιθέτως, μπορούν να τεθούν εκ νέου σε κυκλοφορία μόνο από τα ταμεία των τραπεζών αφού έχει πρώτα εξακριβωθεί η καταλληλότητα τους.

Τα τραπεζογραμμάτια που δεν ελέγχονται για τη γνησιότητα και καταλληλότητα τους δεν τίθενται εκ νέου σε κυκλοφορία και επιστρέφονται στην αρμόδια ΕθνΚΤ ή τον εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο αυτής.

2.1.3 Εξαιρέσεις

(α) Έλεγχοι χωρίς μηχανικά μέσα της καταλληλότητας τραπεζογραμματίων που επαναδιατίθενται μέσω ΑΤΜ ή άλλων μηχανημάτων που χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες

Στην περίπτωση απομακρυσμένων υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων με πολύ μικρό όγκο συναλλαγών σε μετρητά, κατ' εξαίρεση προς τις αρχές που ορίζονται στην παράγραφο 2.1.2, ο έλεγχος καταλληλότητας των τραπεζογραμματίων που πρόκειται να τεθούν εκ νέου σε κυκλοφορία μέσω ΑΤΜ ή άλλων μηχανημάτων που χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες μπορεί να διενεργείται από εκπαιδευμένους υπαλλήλους, οι οποίοι υποχρεούνται να τηρούν τα ελάχιστα πρότυπα διαλογής (χωρίς μηχανικά μέσα διαλογή τραπεζογραμματίων ως κατάλληλων προς κυκλοφορία) όπως ορίζονται στο παράρτημα του παρόντος εγγράφου[4]. Ο έλεγχος γνησιότητας διεξάγεται από μηχανήματα εξακρίβωσης της γνησιότητας των τραπεζογραμματίων που έχουν ελεγχθεί επιτυχώς από μια ΕθνΚΤ. Τα πιστωτικά ιδρύματα, σε στενή συνεργασία με τις ΕθνΚΤ, περιορίζουν την ποσότητα των τραπεζογραμματίων που ελέγχονται χωρίς μηχανικά μέσα ως προς την καταλληλότητά τους για κυκλοφορία στο 5% της συνολικής ποσότητας της αντίστοιχης ονομαστικής αξίας τραπεζογραμματίων που ανακυκλώνονται σε εθνικό επίπεδο μέσω ΑΤΜ και άλλων μηχανημάτων που χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες.

(β) Ανωτέρα βία

Σε περίπτωση ανωτέρας βίας, η οποία ορίζεται σύμφωνα με το αντίστοιχο νομικό σύστημα του κράτους στο οποίο είναι εγκατεστημένο το πιστωτικό ίδρυμα ή άλλος φορέας που κατ' επάγγελμα χειρίζεται μετρητά, και συνεπεία της οποίας ο εφοδιασμός με τραπεζογραμμάτια παρακωλύεται σημαντικά, τα πιστωτικά ιδρύματα και οι λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά, προκειμένου να εξασφαλίσουν τον ομαλό εφοδιασμό με τραπεζογραμμάτια, μπορούν κατ' εξαίρεση και προσωρινά να αναθέτουν τη διενέργεια ελέγχων γνησιότητας και καταλληλότητας σε εκπαιδευμένο προσωπικό, σύμφωνα με τους όρους του παρόντος εγγράφου. Σε τέτοιες περιπτώσεις ανωτέρας βίας, το αντίστοιχο πιστωτικό ίδρυμα ή άλλος φορέας που κατ' επάγγελμα χειρίζεται μετρητά ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση την αρμόδια ΕθνΚΤ σχετικά με τους εν λόγω ελέγχους που έχουν διενεργηθεί από εκπαιδευμένους υπαλλήλους. Η ενημέρωση αυτή συνοδεύεται από λεπτομερή και ακριβή περιγραφή της ανωτέρας βίας και αναφορά του χρονικού διαστήματος κατά το οποίο αναμένεται να διαρκέσει η επεξεργασία των τραπεζογραμματίων ευρώ χωρίς μηχανικά μέσα.

2.1.4 Λειτουργία ΑΤΜ και λοιπών μηχανημάτων που χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες από τρίτους

Άλλοι οργανισμοί, ιδίως εμπορικές επιχειρήσεις, είτε αναφέρονται είτε όχι στο άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1338/2001 του Συμβουλίου, οι οποίοι χειρίζονται μηχανήματα αυτοεξυπηρέτησης που διαθέτουν τραπεζογραμμάτια ευρώ στο κοινό (π.χ. ΑΤΜ), αναμένεται ότι θα διενεργούν κατάλληλους ελέγχους για την εξακρίβωση της γνησιότητας και της καταλληλότητας προς κυκλοφορία των τραπεζογραμματίων σύμφωνα με τα πρότυπα που ορίζονται στο παρόν πλαίσιο. Το Ευρωσύστημα θα παρακολουθεί τις εξελίξεις στον τομέα αυτό.

2.2 Εντοπισμός πλαστών τραπεζογραμματίων

Ο -σε υψηλά επίπεδα- εντοπισμός των πλαστών τραπεζογραμματίων και η αποτροπή της εκ νέου διάθεσης αυτών είναι υψίστης σημασίας. Επομένως, τα μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων που χρησιμοποιούνται για την εξακρίβωση της γνησιότητας των τραπεζογραμματίων ευρώ πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να διαχωρίζουν τα πλαστά από τα γνήσια τραπεζογραμμάτια ευρώ με αξιόπιστο τρόπο. Τα πιστωτικά ιδρύματα που ανακυκλώνουν τραπεζογραμμάτια ευρώ μέσω των ταμείων τους διασφαλίζουν ότι έχει ελεγχθεί η γνησιότητα των εν λόγω τραπεζογραμματίων τουλάχιστον από εκπαιδευμένους υπαλλήλους.

Τα πλαστά τραπεζογραμμάτια και τα τραπεζογραμμάτια για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι είναι πλαστά παραδίδονται αμέσως στην αρμόδια αρχή κατά τα οριζόμενα στις εθνικές ρυθμίσεις που συνάδουν προς τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1338/2001 του Συμβουλίου.

4 Οι ΕθνΚΤ θα διανέμουν το Παράρτημα σε πιστωτικά ιδρύματα, λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά και κατασκευαστές μηχανημάτων επεξεργασίας τραπεζογραμματίων, κατόπιν σχετικού αιτήματος.

2.3 Εντοπισμός τραπεζογραμματίων ακατάλληλων προς κυκλοφορία

Οι έλεγχοι καταλληλότητας των τραπεζογραμματίων που θα πρέπει να τεθούν εκ νέου σε κυκλοφορία διενεργούνται σύμφωνα με τα κοινά ελάχιστα πρότυπα διαλογής του Ευρωσυστήματος τα οποία ορίζονται στο παράρτημα του παρόντος εγγράφου και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος πλαισίου. Τα τραπεζογραμμάτια που χαρακτηρίζονται ακατάλληλα προς κυκλοφορία πρέπει να επιστρέφονται στην ΕθνΚΤ. Επειδή τα τραπεζογραμμάτια των δύο μικρότερων ονομαστικών αξιών (5 και 10 ευρώ) φθείρονται σε γενικές γραμμές περισσότερο, συνιστάται τα τραπεζογραμμάτια αυτών των ονομαστικών αξιών να διατίθενται σε τακτική βάση στις εμπορικές επιχειρήσεις και το ευρύ κοινό, ώστε να διασφαλίζεται η καλή ποιότητα των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία.

Τα επιμέρους κριτήρια διαλογής τραπεζογραμματίων ως κατάλληλων προς κυκλοφορία ορίζονται σε μια προσπάθεια να διατηρηθεί η ποιότητα των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ στις χώρες της ζώνης του ευρώ. Προς επίτευξη του στόχου αυτού, η ΕΚΤ μπορεί να αναθεωρήσει τα εν λόγω πρότυπα.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία του κύκλου ζωής των μετρητών και η καλή ποιότητα των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία, οι ΕθνΚΤ παρακολουθούν την εξέλιξη του επιπέδου ποιότητας των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ εντός της δικαιοδοσίας τους. Στην περίπτωση επιδείνωσης της ποιότητας των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων επιμέρους ονομαστικών αξιών, οι ΕθνΚΤ, αφού ενημερώσουν την ΕΚΤ, μπορούν να δώσουν οδηγίες για την τροποποίηση των ρυθμίσεων των συστημάτων εντοπισμού της καταλληλότητας των τραπεζογραμματίων.

2.4 Ταξινόμηση και αντιμετώπιση των τραπεζογραμματίων ευρώ που ελέγχονται από μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων

2.4.1 Μηχανήματα που χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες

Στην περίπτωση μηχανημάτων που χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες, τα τραπεζογραμμάτια που κατατίθενται σε αυτά πρέπει να κατατάσσονται σε μια από τις ακόλουθες κατηγορίες. Για τα μηχανήματα που δεν ελέγχουν εάν τα τραπεζογραμμάτια που κατατίθενται σε αυτά είναι κατάλληλα προς κυκλοφορία και δεν ανακυκλώνουν όσα είναι κατάλληλα, όπως για παράδειγμα τα μηχανήματα κατάθεσης, δεν ισχύει η ανάγκη διαχωρισμού μεταξύ των κατηγοριών 4α και 4β.

Πίνακας 1: Ταξινόμηση των τραπεζογραμματίων από μηχανήματα που χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες και επακόλουθη αντιμετώπιση

Κατηγορία	Ταξινόμηση	Ιδιότητες	Αντιμετώπιση
1	Ξένο στοιχείο, δεν αναγνωρίζεται ως τραπεζογραμμάτιο ευρώ.	Δεν αναγνωρίζεται ως τραπεζογραμμάτιο για τους ακόλουθους λόγους: - εσφαλμένη παράσταση και σχήμα - σφάλμα μεταφοράς (π.χ. τροφοδότηση δύο τραπεζογραμματίων, κ.λπ.)· - μεγάλες διπλωμένες γωνίες ή ελλείποντα τμήματα· - τραπεζογραμμάτια με χειρόγραφα σχεδιάσματα, παρεμβαλλόμενα κομμάτια χαρτιού, κ.λπ.· ή - διαφορετικό νόμισμα	Επιστρέφεται στον πελάτη.
2	Στοιχεία που αναγνωρίζονται ως τραπεζογραμμάτια ευρώ για τα οποία υπάρχει υπόνοια ότι είναι πλαστά[1].	Η παράσταση και το σχήμα αναγνωρίζονται, αλλά ένα ή περισσότερα χαρακτηριστικά γνησιότητας απουσιάζουν ή βρίσκονται σαφώς εκτός των επιτρεπόμενων ορίων.	Αποσύρονται από την κυκλοφορία. Παραδίδονται για έλεγχο γνησιότητας - μαζί με πληροφορίες για τον δικαιούχο του λογαριασμού- στις αρμόδιες εθνικές αρχές το συντομότερο δυνατόν, σύμφωνα με τις εθνικές κανονιστικές ρυθμίσεις, το αργότερο 20 εργάσιμες ημέρες μετά την κατάθεσή τους στο μηχάνημα Δεν πιστώνονται στον δικαιούχο του λογαριασμού.
3	Τραπεζογραμμάτια ευρώ η γνησιότητα των οποίων δεν μπορεί να πιστοποιηθεί σαφώς.	Η παράσταση και το σχήμα αναγνωρίζονται, όχι όμως όλα τα χαρακτηριστικά γνησιότητας λόγω αποκλίσεων από την ποιότητα ή/και τα επιτρεπόμενα όρια. Στις περισσότερες περιπτώσεις, πρόκειται για κατεστραμμένα ή λερωμένα τραπεζογραμμάτια.	Τα τραπεζογραμμάτια πρέπει να υποστούν χωριστή επεξεργασία και να μεταφερθούν στις αρμόδιες εθνικές αρχές για να διαπιστωθεί η γνησιότητά τους το συντομότερο δυνατόν, σύμφωνα με τις εθνικές κανονιστικές ρυθμίσεις, το αργότερο 20 εργάσιμες ημέρες μετά την κατάθεσή τους στο μηχάνημα . Οι πληροφορίες για τον δικαιούχο του λογαριασμού πρέπει να αποθηκευτούν επί οκτώ εβδομάδες μετά τον εντοπισμό των τραπεζογραμματίων από το μηχάνημα Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να είναι διαθέσιμες κατόπιν αιτήματος. Εναλλακτικά, κατόπιν συμφωνίας με τις αρμόδιες εθνικές αρχές, οι πληροφορίες που επιτρέπουν τον εντοπισμό του δικαιούχου του λογαριασμού μπορούν να διαβιβαστούν μαζί με τα τραπεζογραμμάτια της κατηγορίας 3 στις αρχές. Μπορούν να πιστωθούν στον δικαιούχο του λογαριασμού.
4α	Τραπεζογραμμάτια ευρώ που αναγνωρίζονται ως γνήσια και	Όλοι οι έλεγχοι γνησιότητας και καταλληλότητας που διενεργούνται από το μηχάνημα δίνουν θετικά αποτελέσματα.	Μπορούν να επανακυκλοφορήσουν. Πιστώνονται στον δικαιούχο του λογαριασμού.

	κατάλληλα προς κυκλοφορία.		
4β	Τραπεζογραμμάτια ευρώ που αναγνωρίζονται ως γνήσια και ακατάλληλα προς κυκλοφορία.	Όλοι οι έλεγχοι γνησιότητας που διενεργούνται από το μηχάνημα δίνουν θετικά αποτελέσματα Οι έλεγχοι καταλληλότητας που διενεργούνται από το μηχάνημα δίνουν αρνητικά αποτελέσματα.	Δεν μπορούν να επανακυκλοφορήσουν και επιστρέφονται στην ΕθνΚΤ. Πιστώνονται στον δικαιούχο του λογαριασμού.

[1] Κατά κανόνα, η κατηγορία 2 θα περιλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος των τραπεζογραμματίων που λαμβάνουν φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά, "για τα οποία γνωρίζουν ή έχουν επαρκείς λόγους να πιστεύουν ότι είναι παραχαραγμένα" κατά την έννοια του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1338/2001 του Συμβουλίου. Η ΕθνΚΤ λαμβάνει την τελική απόφαση όσον αφορά τη γνησιότητα των τραπεζογραμματίων ευρώ.

[2] Εφόσον δεν γίνεται διαχωρισμός μεταξύ των τραπεζογραμματίων της κατηγορίας 3 και των τραπεζογραμματίων των κατηγοριών 4α και 4β, όλα τα τραπεζογραμμάτια θα πρέπει να θεωρούνται ότι ανήκουν στην κατηγορία 3 και, επομένως, θα επιστρέφονται στις αρμόδιες εθνικές αρχές.

Η καταγραφή και η αναγνώριση (i) των τραπεζογραμματίων/πλαστών τραπεζογραμματίων που υπάγονται στις κατηγορίες 2 και 3 και (ii) του δικαιούχου του αντίστοιχου λογαριασμού είναι απαραίτητες, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ιχνηλασιμότητα και, κατά συνέπεια, ένα υψηλότερο επίπεδο ασφάλειας. Προκειμένου να είναι δυνατός ο εντοπισμός του δικαιούχου του λογαριασμού στον οποίο ανήκουν τα πλαστά τραπεζογραμμάτια που η ΕθνΚΤ κατέταξε στην κατηγορία 3, τα χαρακτηριστικά αναγνώρισης των τραπεζογραμματίων, καθώς και τα στοιχεία αναγνώρισης του πελάτη, θα πρέπει να αποθηκεύονται για διάστημα οκτώ τουλάχιστον εβδομάδων μετά τον εντοπισμό των τραπεζογραμματίων από το μηχάνημα, εφόσον οι πληροφορίες δεν έχουν διαβιβαστεί στις αρμόδιες εθνικές αρχές μαζί με τα τραπεζογραμμάτια που υπάγονται στην κατηγορία 3.
Οι αστυνομικές αρχές συνιστούν την επιτήρηση του χώρου με κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης, η οποία μπορεί να προσφέρει επιπρόσθετη ασφάλεια έναντι αξιόποινων πράξεων. Η εν λόγω επιτήρηση υπόκειται στην ισχύουσα εθνική νομοθεσία.

2.4.2 Μηχανήματα που χειρίζονται υπάλληλοι

Τα μηχανήματα που χειρίζονται υπάλληλοι πρέπει να ταξινομούν τα τραπεζογραμμάτια είτε ως ύποπτα είτε ως γνήσια. Πρέπει να ελέγχεται η καταλληλότητα προς κυκλοφορία των γνήσιων τραπεζογραμματίων και όσα τραπεζογραμμάτια κρίνονται ακατάλληλα πρέπει να διαχωρίζονται από τα υπόλοιπα.

Πίνακας 2: Ταξινόμηση των τραπεζογραμματίων από μηχανήματα που χειρίζονται υπάλληλοι και επακόλουθη αντιμετώπιση

Κατηγορία	Ταξινόμηση	Ιδιότητες	Αντιμετώπιση
Α	(i) Στοιχεία που δεν αναγνωρίζο-νται ως τραπεζογραμ-μάτια ευρώ ή (ii) τραπεζογραμ-μάτια ευρώ για τα οποία υπάρχει υπόνοια ότι είναι πλαστά.	Στοιχεία που δεν αναγνωρίζονται ως τραπεζογραμμάτια για τους ακόλουθους λόγους: - σφάλμα εταφοράς (π.χ. τροφοδότηση δύο τραπεζογραμματίων, κ.λπ.), - εσφαλμένη παράσταση και σχήμα, - μεγάλες διπλωμένες γωνίες ή ελλείποντα τμή ατα, - τραπεζογραμμάτια με χειρόγραφα σχεδιάσματα, παρεμβαλλόμενα κομμάτια χαρτιού κ.λπ. - διαφορετικό νόμισμα	(i) Στοιχεία που δεν αναγνωρίζονται ως τραπεζογραμμάτια ευρώ: π.χ. λευκό χαρτί, άλλα νομίσματα και επιταγές. Έπειτα από οπτικό έλεγχο από τον αρμόδιο υπάλληλο, αυτά τα στοιχεία πρέπει να διαχωρίζονται από τα ύποπτα τραπεζογραμμάτια ευρώ. (ii) Όλα τα άλλα στοιχεία, π.χ. ύποπτα τραπεζογραμμάτια ευρώ, πρέπει να υφίστανται χωριστή επεξεργασία και να μεταφέρονται στις αρμόδιες εθνικές αρχές για να

		- αναγνώριση της παράστασης και του σχήματος, αλλά ένα ή περισσότερα χαρακτηριστικά γνησιότητας απουσιάζουν ή βρίσκονται σαφώς εκτός των επιτρεπόμενων ορίων ή - αναγνώριση της παράστασης και του σχήματος, όχι όμως και όλων των χαρακτηριστικών γνησιότητας λόγω αποκλίσεων από την ποιότητα ή/και τα επιτρεπόμενα όρια. Στις περισσότερες περιπτώσεις, πρόκειται για κατεστραμμένα ή λερωμένα τραπεζογραμμάτια.	διαπιστωθεί η γνησιότητά τους το συντομότερο δυνατόν, σύμφωνα με τις εθνικές κανονιστικές ρυθμίσεις, και σε κάθε περίπτωση εντός 20 εργάσιμων ημερών από την κατάθεση αυτών των τραπεζογραμματίων.
Β 1	Τραπεζογραμμάτια ευρώ που αναγνωρίζονται ως γνήσια και κατάλληλα προς κυκλοφορία.	Όλοι οι έλεγχοι γνησιότητας και καταλληλότητας που διενεργούνται από το μηχάνημα δίνουν θετικά αποτελέσματα.	Μπορούν να επανακυκλοφορήσουν. Πιστώνονται στον δικαιούχο του λογαριασμού.
Β 2	Τραπεζογραμμάτια ευρώ που αναγνωρίζονται ως γνήσια και ακατάλληλα προς κυκλοφορία.	Όλοι οι έλεγχοι γνησιότητας που διενεργούνται από το μηχάνημα δίνουν θετικά αποτελέσματα. Οι έλεγχοι καταλληλότητας που διενεργούνται από το μηχάνημα δίνουν αρνητικά αποτελέσματα.	Δεν μπορούν να επανακυκλοφορήσουν και επιστρέφονται στην ΕθνΚΤ. Πιστώνονται στον δικαιούχο του λογαριασμού.

2.5 Πληροφορίες σχετικά με τα τραπεζογραμμάτια ευρώ και τα χαρακτηριστικά ασφαλείας τους

Πληροφορίες σχετικά με τα τραπεζογραμμάτια ευρώ και τα χαρακτηριστικά ασφαλείας τους δόθηκαν στους ενδιαφερόμενους παράγοντες της αγοράς στο πλαίσιο των δοκιμών για το ευρώ το 2000 και το 2001. Από αυτή την άποψη, το Ευρωσύστημα θα συνεχίσει τη συνεργασία του με τους ενδιαφ ερόμενους τρίτους και στο μέλλον. Το Ευρωσύστημα θα ενημερώνει εγκαί ρως τα πιστωτικά ιδρύματα και τους λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά σχετικά με την έκδοση τραπεζογραμματίων ευρώ με τροποποιημένα ή νέα χαρακτηριστικά ασφαλείας, ώστε να έχουν στη διάθεση τους αρκετό χρόνο προετοιμασίας για το χειρισμό των νέων τραπεζογραμματίων ευρώ.

2.6 Κοινοί έλεγχοι των ΕθνΚΤ για τα μηχανήματα επεξεργασίας και ανακύκλωσης τραπεζογραμματίων

Σύμφωνα με το παρόν πλαίσιο, η ανακύκλωση τραπεζογραμματίων ευρώ η οποία πραγματοποιείται από μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων, όπως ορίζεται στο σημείο 2.1.1, απαιτεί τη χρήση συσκευών των οποίων οι κατασκευαστές έχουν αποδείξει ότι ο εξοπλισμός τους τηρεί τις προϋποθέσεις που περιγράφονται στο παρόν έγγραφο. Για το σκοπό αυτό, οι ΕθνΚΤ παρέχουν στους κατασκευαστές τη δυνατότητα υποβολής των συστημάτων ανίχνευσης και των μηχανημάτων επεξεργασίας τραπεζογραμματίων σε κοινούς ελέγχους, με μεγάλη ποικιλία των πρόσφατων τύπων πλαστών τραπεζογραμματίων ευρώ και γνήσιων κατάλληλων και ακατάλληλων προς κυκλοφορία τραπεζογραμματίων ευρώ σε προκαθορισμένες τοποθεσίες. Αυτοί οι έλεγχοι καθώς και τα αποτελέσματα τους ισχύουν σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Κάθε είδος μηχανήματος το οποίο χειρίζονται είτε πελάτες είτε υπάλληλοι και το οποίο έχει ελεγχθεί επιτυχώς από μια ΕθνΚΤ σύμφωνα με τις κοινές διαδικασίες ελέγχου του Ευρωσυστήματος μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ, σύμφωνα με τις εθνικές κανονιστικές/νομοθετικές ρυθμίσεις και χωρίς επανέλεγχο από άλλες ΕθνΚΤ. Το Ευρωσύστημα δημοσιεύει στους δικτυακούς τόπους της ΕΚΤ/των ΕθνΚΤ κατάλογο των μηχανημάτων που χειρίζονται πελάτες και υπάλληλοι, όπως ορίζεται στο σημείο 2.1.1, τα οποία έχουν υποβληθεί στις κοινές διαδικασίες ελέγχου μιας ΕθνΚΤ. Αν ένας τύπος μηχανήματος που έχει ελεγχθεί επιτυχώς αποτύχει σε επανέλεγχο μιας ΕθνΚΤ, τότε το μηχάνημα διαγράφεται από τους δικτυακούς τόπους της ΕΚΤ/των ΕθνΚΤ. Τα πιστωτικά ιδρύματα ή οι λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά οι οποίοι εγκαθιστούν παρόμοια μηχανήματα ενημερώνουν την αντίστοιχη ΕθνΚΤ για τους σκοπούς χρήσης του μηχανήματος πριν το θέσουν σε λειτουργία.

Οι ΕθνΚΤ δεν παρέχουν στους κατασκευαστές ή σε άλλα τρίτα μέρη πιστοποίηση για τα μηχανήματα μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του ελέγχου. Ωστόσο, αν ένα μηχάνημα ελεγχθεί επιτυχώς από μια ΕθνΚΤ, μπορεί να εκδοθεί συνοπτική έκθεση ελέγχου.

Η ισχύς του ελέγχου περιορίζεται στις κατηγορίες των πλαστών τραπεζογραμματίων. Το Ευρωσύστημα δεν φέρει επίσημη ευθύνη στην περίπτωση που μηχανήματα που έχουν ελεγχθεί επιτυχώς από τις ΕθνΚΤ δεν είναι συμβατά με τις προϋποθέσεις του παρόντος πλαισίου. Επομένως, αποτελεί ευθύνη των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών φορέων που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά, σε συνεργασία με τους κατασκευαστές, να ενημερώνουν τα μηχανήματα τους εγκαθιστώντας τις τελευταίες εκδόσεις του υλικού εξοπλισμού ή/και λογισμικού εξακρίβωσης γνησιότητας, όπως διατίθενται από τους αντίστοιχους κατασκευαστές. Το Ευρωσύστημα θα θεσπίσει διαδικασίες για να συμβάλει στις προσπάθειες των αρμόδιων τρίτων (κατασκευαστών και χειριστών των μηχανημάτων) να ενημερώνουν τα προϊόντα τους εγκαίρως και να πληροφορούν τον πιστωτικό τομέα σχετικά με τους πρόσφατους τύπους πλαστών τραπεζογραμματίων με απομιμήσεις μηχανικώς αναγνώσιμων χαρακτηριστικών ασφαλείας. Τα πιστωτικά ιδρύματα

και οι λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά θα πρέπει να απαιτούν από τους κατασκευαστές, μετά την ενημέρωση του υλικού εξοπλισμού ή/και λογισμικού εξακρίβωσης γνησιότητας, να μεριμνούν ώστε ο αντίστοιχος τύπος μηχανήματος να επανελέγχεται από μια ΕθνΚΤ.

Οι κατασκευαστές καλούνται να παρέχουν στην ΕθνΚΤ σχετικές πληροφορίες όσον αφορά τον τρόπο προσαρμογής των ρυθμίσεων των μηχανημάτων, ώστε να εντοπίζουν νέους τύπους πλαστών τραπεζογραμματίων ή/και τον τρόπο προσαρμογής σε περισσότερο ή λιγότερο περιοριστικά πρότυπα καταλληλότητας αντιστοίχως, (i) μόνο εφόσον απαιτούνται τροποποιήσεις λογισμικού, (ii) εφόσον απαιτούνται τροποποιήσεις λογισμικού και υλικού εξοπλισμού. Αυτές οι πληροφορίες καλύπτονται από μια συμφωνία μη δημοσιοποίησης στοιχείων που συνάπτεται μεταξύ των συμμετεχόντων μερών.

2.7 Παρακολούθηση από τις ΕθνΚΤ

Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά παρέχουν στις ΕθνΚΤ ανά τακτά χρονικά διαστήματα τις ακόλουθες πληροφορίες, ώστε το Ευρωσύστημα να μπορεί να παρακολουθεί τη συμμόρφωση με το παρόν πλαίσιο:

- γενικές πληροφορίες σχετικά με τα κέντρα ανακύκλωσης και διάθεσης μετρητών,
- στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον όγκο των συναλλαγών σε μετρητά,
- πληροφορίες σχετικά με τα μηχανήματα που χρησιμοποιούνται για σκοπούς ανακύκλωσης και τα ΑΤΜ, και
- πληροφορίες σχετικά με απομακρυσμένα υποκαταστήματα τραπεζών με μικρό όγκο συναλλαγών σε μετρητά, όπου οι έλεγχοι καταλληλότητας διενεργούνται χωρίς τη χρήση μηχανικών μέσων.

Το Ευρωσύστημα θα ορίσει λεπτομερώς τις απαιτούμενες πληροφορίες, κατόπιν διαβούλευσης με τον τραπεζικό τομέα, το πρώτο εξάμηνο του 2005.

Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά επιτρέπουν στις ΕθνΚΤ να διενεργούν ελέγχους στα συστήματα των εν λειτουργία μηχανημάτων, προκειμένου να επαληθεύουν τις λειτουργίες εξακρίβωσης γνησιότητας και καταλληλότητας (εφόσον χρειάζεται) καθώς και την ιχνηλασιμότητα των συναλλαγών (μηχανήματα που χειρίζονται οι πελάτες). Στη διάρκεια των ελέγχων αυτών, οι ΕθνΚΤ μπορούν επίσης να επαληθεύουν τις ρυθμίσεις που διέπουν τη λειτουργία αυτών των μηχανημάτων και την επακόλουθη αντιμετώπιση των επεξεργασθέντων τραπεζογραμματίων, καθώς και, δειγματοληπτικά, τη διαλογή ως προς την καταλληλότητα που διενεργεί εκπαιδευμένο προσωπικό. Αν μια ΕθνΚΤ διαπιστώσει παράβαση κατά τους ελέγχους αυτούς, τα πιστωτικά ιδρύματα ή οι λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση με τις προϋποθέσεις του παρόντος πλαισίου το συντομότερο δυνατόν. Όταν οι έλεγχοι των συστημάτων αποκαλύπτουν ότι ορισμένος τύπος μηχανήματος επεξεργασίας τραπεζογραμματίων δεν εντοπίζει τους πρόσφατους τύπους πλαστών τραπεζογραμματίων, το αντίστοιχο ίδρυμα ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση όλα τα σχετικά μηχανήματα που διαθέτει. Επιπλέον, το Ευρωσύστημα θα κανονίζει, σε συνεργασία με τους κατασκευαστές, την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις διαθέσιμες ανανεωμένες εκδόσεις μηχανημάτων σε όλους τους πελάτες τους.

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Οι ΕθνΚΤ θα εφαρμόσουν το παρόν πλαίσιο σε εθνικό επίπεδο το συντομότερο δυνατόν, το αργότερο μέχρι το τέλος του 2006. Μέχρι την εφαρμογή του παρόντος πλαισίου από τις ΕθνΚΤ, εξακολουθούν να ισχύουν οι υφιστάμενες εθνικές κανονιστικές/νομοθετικές ρυθμίσεις και δεν μεταβάλλονται οι σχέσεις των ΕθνΚΤ με τους φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά στην κάθε χώρα. Μετά την εφαρμογή του παρόντος πλαισίου σε εθνικό επίπεδο, προβλέπεται διετής μεταβατική περίοδος για την προσαρμογή των διαδικασιών και των υφιστάμενων εν λειτουργία μηχανημάτων από τα πιστωτικά ιδρύματα και τους λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά. Ωστόσο, αυτή η μεταβατική περίοδος θα λήξει στο τέλος του 2007 το αργότερο. Σε περίπτωση που τα πιστωτικά ιδρύματα και οι λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά αποφασίσουν να μην ανακυκλώνουν τραπεζογραμμάτια, θα συνεχίσουν να έχουν την επιλογή να καλύπτουν τις ανάγκες τους σε τραπεζογραμμάτια ευρώ μέσω των ΕθνΚΤ, όπως ορίζει η κάθε ΕθνΚΤ.

Το παρόν πλαίσιο θα αντικαταστήσει τους Όρους Αναφοράς του Ευρωσυστήματος για τη χρήση μηχανημάτων ανακύκλωσης μετρητών και μηχανημάτων κατάθεσης, τους οποίους είχε εγκρίνει το Διοικητικό Συμβούλιο στις 18 Απριλίου 2002, χωρίς να επηρεάζονται οι ισχύουσες συμβατικές σχέσεις όσον αφορά τα μηχανήματα αυτά.

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * ΤΗΛ. 210 52 79 000 * FAX 210 52 21 004
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: http://www.et.gr – e-mail: webmaster@et.gr